

[Ole Espersen]

usikkerhed. Det overraskede socialdemokratiet, at kun 90 mandater ville sikre befolkningen dette.

Forliget er uden perspektiver, ser man undertiden både politikere fra højre og venstre side hævde. Det er ikke rigtigt. Der er perspektiver i at komme med løsninger, som kan hjælpe i en situation, hvor vores position er så udsat i forhold til omverdenen som nogen sinde. Der er perspektiver i et forlig, som i en opbremsningsperiode indeholder en social balance, et forlig, der er udtryk for, at den nedtur, vi i modstrid med vores forventninger står over for, bliver solidarisk. Der er perspektiver også i en flerårig udgiftspolitik, som regeringen her har bundet sig til, og der er også perspektiver i de beskæftigelses- og erhvervsfremmeforslag, som forliget indebærer.

Men hvad der er nok så vigtigt, er vel, at vi og de tre andre partier kan vise, at folkettingen kan fungere i en periode som denne. De, der har udtrykt ønske om valg eller leget med tanken ud fra ønsket om en partimæssig gevinst uden samtidig at have præsenteret et realistisk program, har derimod præsenteret noget, der er perspektivløst, i hvert fald ud fra landets samlede interesser.

Jeg synes ikke, man overhovedet kunne tænke sig noget så perspektivfattigt som et valg et halvt år efter, at vi har haft et valg, og uden nogen som helst fornemmelse af, at et valg ville gavne.

Men det er ikke kun fra partierne til højre for os, at kritikken lyder: fra partierne til venstre lyder der også kritik for perspektivløshed og for, at vi sænker reallønnen. Vi skal gerne indrømme, at vort forslag til løsning i december indeholdt flere perspektiver, bl.a. en overskudsdeling, som vi må savne i det nuværende forlig. Men som bekendt var hverken SF eller VS til at få i tale, når det drejede sig om det perspektiv, som den samlede fagbevægelse og lønmodtagerorganisationerne lagde så stor vægt på. Når venstrefløjspartierne her og deres repræsentanter på arbejdspladserne kritiserer regeringen for perspektivløshed, må vi derfor vende kritikken mod dem selv.

Det er ikke, fordi der mangler forslag fra disse partier – dem er der nok af – men det er, som om de hver gang sikrer sig, at de forslag, de kommer med, ingen jordisk chance har for at blive gennemført i folkettingen. Og

det er vel også karakteristisk, at de for at sikre sig en oppositionsrolle på arbejdspladserne er meget nøjeregnende med at sørge for, at heller ikke fagbevægelsen kan tilslutte sig deres ønsker. Det er svært at medvirke til løsninger, når man samtidig vil være i opposition både på arbejdspladserne, i folkettingen og i fagbevægelsen.

Jeg ved ikke, om disse partier og deres repræsentanter virkelig vil bebrejde regeringen eller socialdemokratiet, at der sker en reallønsnedgang i de kommende år. Hvordan man skulle kunne undgå det i en situation, hvor bytteforholdet til udlandet er forringet så omfattende, som det er, medmindre man vil forøge låntagningen voldsomt, ja, det unddrager sig enhver erkendelse.

At give arbejdspladserne den illusion er forhåbentlig umuligt, og skulle det lykkes for disse partier at gøre det, har de medvirket til at gøre den omstillingsproces, vi står i, langt vanskeligere og mere kompliceret, og de har medvirket til, at den økonomiske krise her i landet kan blive længerevarende og mere truende både for vort politiske og fagretlige system.

Jeg skal gerne indrømme, at der i forliget burde have været indbygget elementer, som vi også troede at vores forligspartnere kunne acceptere. Jeg finder det ikke rimeligt, at ingen form for jord- eller ejendomsbeskatning er medtaget – en reform på dette område er påtrængende nødvendig – men den har ikke vist sig mulig i den nuværende situation.

I den forbindelse vil jeg gerne igen understrege, at der er tale om et forlig, der alene rækker til og med det kommende år. Socialdemokratiet har ikke lagt bindinger på sig selv med hensyn til udarbejdelse af en reform på dette område.

Rentefradragsproblemerne havde vi også gerne set løst, men også her må vi afvente tiden.

Jeg tror sådan set, at mange havde vist forståelse for os, hvis vi havde sagt, at uden en rentereform, uden en jordbeskatningsreform, uden overskudsdeling er vi ikke med i en løsning. Når vi ikke gjorde det, er det, fordi vi jo ikke blot skal løse den økonomiske krise, vi står i, men også skal – og føler en særlig forpligtelse til det – få det politiske demokrati til at fungere her i landet.

Jeg skal ikke gå i enkeltheder i forliget. Det er gennemgået af statsministeren i for-